

3. Ільєнко Н. Деякі способи підвищення питомої ваги заробітної плати в собівартості продукції // Україна: аспекти праці. – 2005. - № 3.

4. Дмитренко Н.М. Окремі теоретико-методологічні підходи до прогнозування фонду оплати праці на макроекономічному рівні. Реформування ринкових відносин в Україні – 2004. - №11. – с. 87- 91.

Юлія СУДИН

Тернопільський національний економічний університет

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ГУДВІЛУ В ОБЛІКУ: ВАРІАТИВНІСТЬ ПІДХОДІВ

Зростання ролі нематеріальних активів у сукупній вартості компанії вимагає формування релевантної інформації адаптованої до потреб користувачів. В контексті відображення інтелектуальних ресурсів важливе значення займає гудвіл як особливий вид нематеріального активу. Відмінні підходи до тлумачення специфічної категорії обліку (гудвілу) сприяють виникненню парадигми поняття, що втілюється у бухгалтерському, юридичному та економічному аспекті. Широкий спектр використання гудвілу у різних напрямках потребує аналізу визначень поданих у вітчизняних та міжнародних нормативно-правових актах, науковій літературі для формування єдиного структурованого підходу, що дозволить відображати інформацію про гудвіл у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності підприємств.

Історично поняття гудвіл виникло для відображення різниці між ціною придбання і вартістю матеріальних активів придбаного підприємства, за вирахуванням його зобов'язань при об'єднанні балансів цих підприємств. Такий гудвіл фіксується тільки в системі бухгалтерського обліку («бухгалтерський гудвіл»). Економічний підхід під гудвілом передбачає деякі активи (кваліфікація персоналу, технології, високий рівень менеджменту), які відрізняються від звичайних активів тим, що не існує достовірних способів їх виділення з маси інших активів і оцінки їх вартості. Терміном «гудвіл» ці активи поєднуються в одну групу, і за допомогою нього виникає можливість їх ідентифікації і оцінки. Тобто гудвіл — це переваги, які отримує покупець при купівлі вже існуючого і діючого підприємства порівняно зі створеною новою самостійною фірмою [1].

Легенчук С. Ф. у своїх дослідженнях сформував наступні підходи до трактування гудвілу: підхід наддоходів; підхід невідображених активів. Обґрунтував доцільність застосування підходу невідображених активів, згідно якого гудвіл – це інтелектуальні активи підприємства, які не знайшли свого бухгалтерського відображення, а також вартість синергетичних ефектів, що виникли в результаті взаємодії складових інтелектуального капіталу. Визначивши, що застосування підходу наддоходів не враховує в бухгалтерському обліку неадитивність складових інтелектуального капіталу, відповідно до теорії інтелектуального капіталу, для розуміння гудвілу запропонував використовувати підхід невідображених активів, згідно якого гудвіл – активи, не відображені в балансі [2]. Вважаємо, що дані підходи за своє суттю наближені до найбільш поширених, так як невідображені активи – це фактично економічна сутність гудвілу, а наявність наддоходів – бухгалтерська.

Розглянемо також юридичний аспект, відповідно до якого під гудвілом розуміють певні права на об'єкти нематеріальної природи, які можуть бути віддільні або невіддільні від підприємства. Юридичний підхід до розуміння гудвілу сприяє створенню передумов для відображення його в якості активу підприємства, оскільки дозволяє співвіднести розуміння гудвілу в юридичному аспекті з критеріями визнання активів в бухгалтерському обліку.

Досліджуючи сутність гудвілу І. І. Просвірина пропонує визнати три типи гудвілу: економічний, бухгалтерський і фінансовий, виділяючи при цьому основні принципи відмінності між економічним і бухгалтерським [3]:

— економічний підхід допускає можливість розрахунку гудвілу (або його складових) діючого підприємства, а стандарти бухгалтерського обліку визнають можливість оцінки гудвілу лише тільки при придбанні підприємства;

— в економічному підході гудвіл має економічний зміст у вигляді активу, стандарти ж бухгалтерського обліку розглядають гудвіл як умовну величину, що розраховується за певними правилами;

— економічний гудвіл прагне до усунення, оскільки досвід оціночної діяльності дозволяє оцінити все більшу кількість невідчутних активів, що включаються до гудвілу. Бухгалтерський гудвіл при цьому не скорочується, оскільки ці активи не визнаються стандартами звітності.

Отже, проведені дослідження свідчать про різне трактування гудвілу. З економічної точки зору – це невідображені активи, а з бухгалтерської – різниця між балансовою та справедливою вартістю підприємства. Простежуються відмінності між сформованими підходами, щодо оцінки та визнання в обліку, які створюють різницю у трактуваннях і як наслідок, ідентифікацію гудвілу як двох різних категорій. Вважаємо бухгалтерський підхід дещо звуженим, пропонуємо його розширити, розробивши методику оцінки та відображення в обліку внутрішньогенерованого гудвілу, який за своєю суттю відповідає економічному визначенню.

Список літератури:

1. Бондар М. І. Визнання гудвілу при придбанні підприємства з метою його відображення в обліку / М. І. Бондар // Формування ринкової економіки: наук. зб. / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана»; відп. ред. О. О. Беляєв. – 2010. – Вип. – 24. – С. 513–522
2. Легенчук С. Ф. Бухгалтерське відображення інтелектуального капіталу: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.09 / С. Ф. Легенчук; Нац. аграр. ун-т. - К., 2006. - 21 с.
3. Просвирина И. И. Категория гудвила в практике учета и оценки // Финансовый менеджмент. — № 1. — 2006. — С. 60—73.

Сергій ТКАЧЕНКО

ВНЗ «Міжнародний технологічний університет «Миколаївська політехніка»

ЗМІНА КВАЛІФІКАЦІЙНОГО СКЛАДУ ВИКОНАВЦІВ ПО ФУНКЦІЇ АНАЛІЗУ

Вивчення та узагальнення наявного на підприємствах досвіду формування функції економічного аналізу дозволяють зробити висновок про те, що в аналізі, як і в інших сферах економічної роботи, намітилися певні тенденції спеціалізації. Зокрема, спеціалізація поділяє аналітичну роботу на наступні види: методологічні розробки, системні рішення, постановки завдань, написання програм та інші. Така спеціалізація вносить суттєві відмінності у функції, виконувані персоналом підсистеми аналітичної обробки інформації, і в цих умовах правомірно вже говорити не про економістів взагалі або навіть економістів-аналітиків, а про аналітиків-методологів, аналітиків-системотехніків, аналітиків-постановників завдань тощо.

Провідними групами персоналу підсистеми аналітичної обробки інформації повинні бути нечисленні за складом висококваліфіковані фахівці із методологічних розробок та системних рішень. Основним завданням аналітиків-методологів є розробка або прив'язка методичних і інструктивних матеріалів з економічного аналізу на підприємстві, а також його організація виходячи із цілей підвищення ефективності виробництва та поліпшення якості роботи. Саме аналітики-методологи визначають напрямки і фронт роботи для іншого персоналу підсистеми. Тому аналітик-методолог повинен глибоко знати сучасний стан теорії та практики економічного аналізу діяльності підприємств, добре розбиратися в економіці і організації виробництва, у плануванні та обліку, в принципах і цілях господарювання, бути знайомим із можливостями обчислювальної техніки та принципами обробки інформації і ін.

До числа провідних фахівців аналітичної обробки інформації поряд із аналітиками-методологами слід віднести аналітиків-системотехніків. Їх завдання – підготовка рішень загальносистемного характеру, зокрема розробка логічної структури бази даних підсистеми, складання схем інформаційних зв'язків блоків та комплексів задач аналізу, розробка організаційно-технологічних схем вирішення завдань, формування вимог до паралельних